

W PROSTOCIE TKWI SIŁA

wydanie II

Francuski

KURS DLA POCZĄTKUJĄCYCH

dla
bystrzaków

Parlez-vous
français?

Opanuj gramatykę
i odmianę czasowników

Poznaj i stosuj
na co dzień idiomy
oraz popularne powiedzenia

Naucz się
swobodnie prowadzić
rozmowy towarzyskie

Dodi-Katrin Schmidt
Michelle Williams
Dominique Wenzel

septem
septem.pl

Dialogi z książki na płycie CD

Tytuł oryginału: French for Dummies®

Tłumaczenie: Katarzyna Rojek

ISBN: 978-83-283-6700-5

For Dummies® trademark is the exclusive property of Wiley and is used under license.

Original English Language edition Copyright © 2000 by Wiley Publishing, Inc.

All rights reserved including the right of reproduction in whole or in part in any form. This translation published by arrangement with Wiley Publishing, Inc.

Oryginalne angiłojęzyczne wydanie © 2000 by Wiley Publishing, Inc.

Wszelkie prawa, włączając prawo do reprodukcji całości lub części w jakiegokolwiek formie, zarezerwowane. Tłumaczenie opublikowane na mocy porozumienia z Wiley Publishing, Inc.

Wiley, the Wiley Publishing Logo, For Dummies, the Dummies Man, A Reference for the Rest of Us!, The Dummies Way, Dummies Daily, The Fun and Easy Way, Dummies.com and related trade dress are trademarks of John Wiley and Sons, Inc. and/or its affiliates in the United States and/or other countries. Used under license.

Wiley, the Wiley Publishing Logo, For Dummies, the Dummies Man, A Reference for the Rest of Us!, The Dummies Way, Dummies Daily, The Fun and Easy Way, Dummies.com i związana z tym szata graficzna są markami handlowymi John Wiley and Sons, Inc. i/lub firm stowarzyszonych w Stanach Zjednoczonych i/lub innych krajach. Wykorzystywane na podstawie licencji.

Translation copyright © 2010 by Helion SA

Polish language edition published by Helion SA
Copyright © 2010, 2020.

Wszystkie znaki występujące w tekście są zastrzeżonymi znakami firmowymi bądź towarowymi ich właścicieli.

Autor oraz Helion SA dołożyli wszelkich starań, by zawarte w tej książce informacje były kompletne i rzetelne. Nie biorą jednak żadnej odpowiedzialności ani za ich wykorzystanie, ani za związane z tym ewentualne naruszenie praw patentowych lub autorskich. Autor oraz Helion SA nie ponoszą również żadnej odpowiedzialności za ewentualne szkody wynikłe z wykorzystania informacji zawartych w książce.

Materiały graficzne na okładce zostały wykorzystane za zgodą Shutterstock Images LLC.

Helion SA

ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice

tel. 32 231 22 19, 32 230 98 63

e-mail: dlabystrzakow@dlabystrzakow.pl

WWW: <http://dlabystrzakow.pl> (księgarnia internetowa, katalog książek)

Drogi Czytelniku!

Jeżeli chcesz ocenić tę książkę, zajrzyj pod adres

<http://dlabystrzakow.pl/user/opinie/fra2vv>

Możesz tam wpisać swoje uwagi, spostrzeżenia, recenzję.

Printed in Poland.

- Kup książkę
- Poleć książkę
- Oceń książkę

- Księgarnia internetowa
- Lubię to! » Nasza społeczność

Spis treści

O autorkach	9
O Berlitzu	11
Podziękowania od autorek	13
Wstęp	15
O książce	15
Konwencje zastosowane w książce	16
Naiwne założenia	16
Jak podzielona jest książka	17
Część I: Na dobry początek	17
Część II: Francuski w akcji	17
Część III: Francuski w podróży	17
Część IV: Dekalogi	17
Część V: Dodatki	17
Ikony użyte w książce	18
Co dalej	18
<i>Część I: Na dobry początek</i>	19
Rozdział 1: Francuski nie jest Ci zupełnie obcy	21
To już wiesz	21
Lojalni sprzymierzeńcy — bons alliés (bą-za-lje)	21
Bliskie kuzynostwo	22
Fałszywi przyjaciele, czyli wyrazy-zmyłki — faux amis	23
Idiomy i popularne wyrażenia	25
Usta szeroko otwarte, czyli podstawy francuskiej wymowy	27
Francuski alfabet	27
Wymowa samogłosek	28
Akcent	29
E nieme	29
Głoski nosowe	29
Spółgłoski	29
La liaison	30
Elizja	31
Akcent	31
Mowa ciała	31

Rozdział 2: Do rzeczy: podstawy gramatyki francuskiej 33

Budowa prostego zdania	34
Rzeczowniki	34
Przymiotniki	34
Czasowniki	34
Przysłówki	35
Francuski bywa równie łatwy jak polski	35
Czasowniki regularne i nieregularne	35
Czasowniki regularne	36
Czasowniki nieregularne	36
Najpopularniejsze czasy: przeszły, teraźniejszy i przyszły	37
Kwestia rodzaju	38
Kogo można tykać: formy tu i vous	39
Liczebniki	40

Rozdział 3: Bonjour! Jak się przywitać i przedstawić 41

Dzień dobry i do widzenia	41
Oficjalnie czy nieformalnie	42
Pytanie: „Jak się masz?”	43
Odpowiedź na pytanie: „Jak się masz?”	43
Przedstawianie siebie i innych	45
Sprawdzanie obecności: être (etr; być)	47
Opisywanie miast	50
Mówić po francusku	52

Część II: Francuski w akcji 57

Rozdział 4: Poznajmy się: rozmowy towarzyskie 59

Podstawowe pytania	59
Zadawanie prostych pytań	62
Rozmowy o rodzinie	62
Rozmowy o pracy	64
Wyjście do miasta z czasownikiem aller	66
Rozmowy o pogodzie	66
Odliczania ciąg dalszy	68
Rozmowy o miejscu zamieszkania	69

Rozdział 5: Bon appétit! Jemy kolację na mieście i robimy zakupy na targu 75

Wszystko o posiłkach	75
Posiłki	76
Posiłek w domu. Nakrywanie do stołu	78
Wyjście do restauracji	78
Studiowanie menu	80
Rozmowa z kelnerem	81
Rozumienie menu	82
Jedzenie i picie	85
Zakończenie posiłku	86
Szukanie łazienki	88

Typy rodzajników	88
Zakupy na targu	89
Waga i wymiary	91
Porównywanie	91
Kilka czasowników przydatnych na targu	92
Zakupy w supermarketach i małych sklepikach	93
Rozdział 6: Idziemy na zakupy	97
Wyprawa do sklepu	97
„Ja tylko patrzę”	98
Poruszanie się po sklepie	99
Uzyskiwanie pomocy	99
Kupowanie ubrań	102
Właściwy rozmiar	102
Materiał na ubranie	104
Ubieranie się	105
Stopień najwyższy przymiotnika	108
Kiedy przymiotnik poprzedza rzeczownik	109
Kiedy przymiotnik stoi za rzeczownikiem	109
Rozdział 7: Ruszamy na podbój miasta	111
Godziny i minuty	111
Zwiedzanie muzeów	114
W teatrze	116
W kinie	119
Na koncercie	120
W klubie	122
Rozdział 8: Czas na wypoczynek i dobrą zabawę!	127
Uprawianie sportu	128
Jazda na nartach	130
Wyprawa na plażę	133
Na kempingu	135
Rozdział 9: Rozmowa telefoniczna	139
Telefonowanie	139
Zostawianie wiadomości	141
Życ przeszłością. Użycie czasu przeszłego	142
Czas przeszły i être	144
Rozdział 10: W pracy i w domu	147
Umawianie spotkania	148
Godziny pracy	148
Przerwa obiadowa	148
Dni wolne od pracy	148
Robienie interesów	150
Korzystanie z internetu	152
Z wizytą w domu	154

Część III: Francuski w podróży 157**Rozdział 11: Money, Money, Money 159**

W banku	159
Na dzień dobry	160
Realizacja czeku i żywa gotówka	162
Twarda waluta	164
Karty kredytowe i bankomaty	165
Pobieranie pieniędzy z bankomatu	165
Instrukcja obsługi francuskiego bankomatu	165
Administracja i pieniądze	170

Rozdział 12: Gdzie jest Luwr? Pytamy o drogę 173

Pytanie o miejsce	173
Odpowiedź na pytanie o miejsce	174
Orientacja przestrzenna	175
Formułowanie poleceń	177
Odległość — w czasie i przestrzeni	178
Liczebniki porządkowe	178
Północ, południe, wschód, zachód	180
Gdy się zgubisz...	182
Trzeba wiedzieć o „il faut”	183

Rozdział 13: Pobyt w hotelu 185

Przyjazd do hotelu	186
Inwersja	190
Zaimki w funkcji dopełnienia	190
Zameldowanie w hotelu	191
Wymeldowanie z hotelu	193

Rozdział 14: Transport 197

Na lotnisku	197
Z samolotu do taksówki	200
W taksówce	200
Orientacja w wielkim mieście	201
Kupno biletu	202
Jazda autobusem	204
W metrze	206
Wynajem samochodu	207
Na stacji benzynowej	209

Rozdział 15: Podróż zagraniczna 213

Gdzie chcesz jechać?	214
Paszporty i wize	216
Kupno biletów	217

Ustalanie dat	217
Konkretne daty	217
Mniej konkretne daty	218
Określenia czasu	218
Wybór miejsca noclegowego	221
Pakowanie walizek	223
Rozdział 16: Nagłe wypadki	227
Wzywanie pomocy medycznej	227
Rozmowa z lekarzami	231
Pomoc prawna	237
Wypadki	237
Rozbój, kradzież, napaść	238
 Część IV: Dekalogi	 243
Rozdział 17: Dziesięć sposobów na szybkie opanowanie francuskiego	245
Korzystaj ze słownika	245
Rób listy zakupów	245
Świętuj Dni Języka Francuskiego!	245
Korzystaj z kaset do nauki	246
Słuchaj francuskiej muzyki	246
Wypróbuj płyty kompaktowe	246
Oglądaj francuskie filmy	246
Czytaj francuskie teksty	246
Surfuj po sieci	246
Chat	246
Rozdział 18: Dziesięć wyrażen, których nie należy używać	247
Rozdział 19: Dziesięć ulubionych francuskich zwrotów	249
C'est un fait accompli	249
Quel faux pas!	249
Comme il faut	249
Bon appétit!	249
Quelle horreur!	250
Oh là là! La catastrophe!	250
À toute à l'heure!	250
C'est la vie!	250
Comme ci, comme ça	250
C'est le ton qui fait la musique!	250
Rozdział 20: Dziesięć najważniejszych francuskich świąt	251
L'Épiphanie	251
La Chandeleur	251
Mardi Gras	251

Le Poisson d'Avril	252
La Fête du Travail	252
L'Ascension	252
La Pentecôte	252
La Fête de la Musique	252
La Prise de la Bastille	253
La Sainte Catherine	253

Rozdział 21: Dziesięć zwrotów, dzięki którym zostaniesz uznany za Francuza 255

Ça m'a fait très plaisir! lub C'était génial!	255
Passez-moi un coup de fil!	255
Passez-nous un coup de fil!	255
Je vais vous/lui/leur passer un coup de fil	255
On y va! lub Allons-y!	256
Je n'en sais rien	256
Mais je rêve!	256
Quel amour de petit garçon!	256
Vous n'avez pas le droit	256
Tu cherches midi à 14h	256
Je veux acheter une bricole	257
Prenons un pot!	257

Część V: Dodatki 259

Dodatek A Tabele odmiany czasowników 261

Dodatek B Mini słownik 271

Dodatek C O płycie CD 283

Rozdział 7

Ruszamy na podbój miasta

W tym rozdziale:

- ▶ Określanie godziny.
- ▶ Zwiedzanie muzeum.
- ▶ Oglądanie filmu w kinie.
- ▶ Wyjście do teatru.
- ▶ Pójście na koncert.
- ▶ Wyprawa do klubu.

Kiedy przyjeżdżasz do nowego — większego lub mniejszego — miasta, rzucasz się w wir zabaw i starasz się zakosztować tylu rozrywek, ile to możliwe. We Francji każdy znajdzie coś dla siebie. Francuzi ciężko pracują, ale potrafią także odpoczywać. Dlatego w czasie swojego pobytu na pewno nie będziesz narzekał na brak zabaw czy wydarzeń kulturalnych. Masz do swojej dyspozycji niemal wszystko: od muzeów i teatrów po kluby i kina. Aby zorientować się, co jest grane, wystarczy zajrzeć do internetu albo do takich informatorów kulturalnych jak „**Pariscope**” (*pa-ri-skop*) czy „**Officiel des Spectacles**” (*o-fi-sjel de spek-takl*). Można także przeczytać ogłoszenia i plakaty na zielonych słupach rozmieszczonych po całym mieście. Aby nie spóźnić się na wybraną imprezę, warto wiedzieć, która jest godzina.

„**Paris Sélection**” (*pa-ri se-lek-sja*) to bezpłatny miesięcznik (dostępny w centrach informacji turystycznej), który zawiera informacje na temat koncertów, festiwali i pokazów. W Brukseli co tydzień ukazują się takie informatory kulturalne, jak „**Pariscope**”, „**L’Officiel des Spectacles**” oraz „**Le Bulletin**” (*ly bul-tę*).

Godziny i minuty

Zarówno w Europie, jak i frankofońskiej części Kanady używa się zegara 24-godzinnego (tzw. zegara wojskowego). To oznacza, że doba jest podzielona na 24 godziny (od północy do północy) ponumerowane od 0 do 23.

Zamiast oddzielać godziny od minut dwukropkiem (na przykład 11:30), Francuzi częściej używają małej litery „h”, na przykład 11:30 to 11h30.

Słówka do zapamiętania

il est huit heures	il e lit er	jest ósma rano
il est dix-neuf heures	il e diz-ne-wer	jest dziewiętnasta
et quart	e kar	kwadrans po
et demi (e)	e dy-mi	pół do
moins vingt	młę wę	za dwadzieścia
moins le quart	młę ly kar	za kwadrans

Aby wskazać godzinę po francusku, wystarczy po prostu podać odpowiednie liczebniki. Oto kilka przykładów:

- ✓ **Il est 11h (onze heures).** (*il e qz er*; jest 11:00)
- ✓ **Il est 11h30 (onze heures trente).** (*il e qz er traqt*; jest 11:30)
- ✓ **Il est 16h (seize heures).** (*il e sez er*; jest 16:00)
- ✓ **Il est 16h10 (seize heures dix).** (*il e sez er dis*; jest 16:10)

Aby powiedzieć, ile minut zostało do pełnej godziny (na przykład: „Jest za dziesięć druga”), Francuzi używają słowa **moins** (*młę*), które znaczy „mniej, minus”. Oto przykłady ilustrujące jego użycie:

- ✓ **Il est huit heures moins dix.** (*il e lit er młę dis*; jest 7:50)
- ✓ **Il est dix heures moins vingt-cinq.** (*il e diz-er młę wę sęk*; jest 9:35)

Jak w polskim, tak we francuskim używa się wyrażień: „kwadrans po” — **et quart** (*e kar*), „pół do” — **et demi** (*e dy-mi*) oraz „za kwadrans” — **moins le quart** (*młę ly kar*), na przykład:

- ✓ **Il est 9h15 (neuf heures et quart).** (*il e new-er e kar*; jest 9:15)
- ✓ **Il est une heures moins le quart.** (*il e iun er młę ly kar*; jest 12:45)

Słówka do zapamiętania

Quelle heure est-il?	kel er et-il	Która jest godzina?
être en retard	etr aą ry-tar	być spóźnionym
Allons-y!	a-lą-zi	Chodźmy!
Dépêchons-nous!	de-pe-szą nu	Pospieszmy się!

Pogawędka

Pierre (*pier*) i Claire (*kler*) śpieszą się na koncert.

Pierre: **Claire, quelle heure est-il?**
(*kler kel er et-il*; Claire, która jest godzina?)

Claire: **Il est 10h10 (dix heures dix).**
(*il e diz-er dis*; jest 10:10)

Pierre: **Il est 10h10 (dix heures dix)?**
(*il e diz-er dis*; jest 10:10?)

Claire: **Oui, nous sommes en retard.**
(*li nu som aq ry-tar*; tak, jesteśmy spóźnieni)

Pierre: **Oh non! Allons-y! Dépêchons-nous!**
(*o nq a-lq-zi de-pe-szq nu*; o nie, chodźmy, pośpieszmy się!)

Słówka do zapamiętania

il y a 10 (dix) minutes	il-ja di mi-niut	10 minut temu
dans 20 (vingt) minutes	daq wę mi-niut	20 minut temu
commencer	ko-maa-se	zaczynać

Pogawędka

Jean-Paul (*żaq-pol*) i Marc (*mark*) chcą zwiedzić **Versailles** (*wer-saj*; Wersal) z przewodnikiem. Zastanawiają się, kiedy zbiera się następna grupa.

Jean-Paul: **À quelle heure commence l'excursion?**
(*a kel er ko-maqs leks-kjur-sjq*; o której godzinie zaczyna się wycieczka?)

Marc: **À 13h (treize heures).**
(*a trez-er*; o 13:00)

Jean-Paul: **Dommage! Elle a commoncé il y a dix minutes.**
(*do-maž el a ko-maž-se il-ja di mi-niut*; szkoda, zaczęła się 10 minut temu!)

Marc: **C'est ça. Il y en a une autre dans 30 (trente) minutes.**
(*se sa il i aq-na iunn otr daq traqt mi-niut*;
no właśnie, następna zaczyna się za pół godziny)

Jean-Paul: **Bon. Attendons au café.**
(*bq a-taq-dq o ka-fe*; no dobrze, zaczekajmy w kawiarni)

Zwiedzanie muzeów

Paryż to miasto muzeów. Prawdopodobnie najbardziej znanym wśród nich jest **Le Louvre** (*ly luur*; Luwr). Budynek został wzniesiony jako zamek warowny, a dziś pełni funkcję muzeum, w którym wystawia się eksponaty z okresu od 5000 lat p.n.e. do 1848 r. Dawniej Luwr był rezydencją królów — obecnie znajduje się tutaj wiele najsłynniejszych na świecie rzeźb i obrazów, między innymi skrzydlata Nike z Samotraki, Wenus z Milo oraz Mona Lisa, nazywana **La Joconde** (*łażo-kąd*; Gioconda), autorstwa Leonarda da Vinci. Do dziś ocalały z XII w. fundamenty dawnej fortecy oraz podpory mostu zwodzonego.

Luwr jest otwarty w godzinach od 9:00 do 18:00 codziennie z wyjątkiem wtorków; w pierwszą niedzielę każdego miesiąca można wejść za darmo. Inne paryskie muzea również nie pracują codziennie, dlatego warto sprawdzić wcześniej godziny otwarcia i uwzględnić je w swoich planach. Szkoda zostawiać zwiedzanie **Le Musée D'Orsay** (*ly miu-ze dor-se*) na ostatni dzień pobytu w Paryżu i odkryć, że jest zamknięte (we wtorki)!

Musée D'Orsay początkowo pełniło funkcje hotelu i dworca kolejowego. W 1986 r. przekształcono je w muzeum sztuki francuskiej z lat 1848 – 1914. Zbiory obejmują między innymi prace impresjonistów, wcześniej wystawiane w **Jeu de Paume** (*ży dy pom*). Tutaj także znajduje się najpiękniejsza kolekcja dzieł Vincenta van Gogha — poza tymi, które można obejrzeć w muzeum malarza w Amsterdamie. Co ciekawe, Musée D'Orsay jest jednym z nielicznych klimatyzowanych muzeów we Francji!

Zanim wybierzesz się do muzeum, sprawdź ceny biletów. Zwykle kosztują one między 5 a 15 euro (czyli od 15 do 45 zł), warto jednak pytać o zniżki. Często mogą na nie liczyć uczniowie i studenci, którzy posiadają ważną legitymację. W niektórych placówkach dzieci i młodzież poniżej 18 lat wchodzi za darmo, a dorośli między 18. a 25. rokiem życia oraz powyżej 60. — za połowę ceny. W innych muzeach dzieci do 7 lat nie płać, a te między 7. a 17. rokiem życia oraz studenci mogą kupić bilet ze zniżką. Wybrane instytucje oferują bilety w niższych cenach w niedziele.

W kasach biletowych muzeów, centrach informacji turystycznej oraz na głównych stacjach metra i kolejki miejskiej można kupić kartę wstępu do muzeów — **Carte Musées et Monuments** (*kart miu-ze e mo-niu-maq*), nazywaną także Paris Museum Pass. Pozwoli Ci ona zaoszczędzić trochę na biletach oraz wejść do 65 muzeów w Paryżu i okolicach, w tym także do Wersalu. Co więcej, dzięki Carte Musées et Monuments wzbudzisz zazdrość w innych turystach, tłoczących się w kolejkach do kas. Latem można bowiem czekać na wejście do pół godziny, a do Wersalu nawet trzy razy dłużej! Aby uzyskać więcej bieżących informacji na temat muzeów, zajrzyj na stronę internetową <http://www.parismuseumpass.com>, którą opiekuje się **Association InterMusées** (*a-so-sja-sja e-ter-miu-ze*) z siedzibą przy 4 rue Brantôme, tel. + 33 (0)1 44 61 96 60, faks: + 33 (0)1 44 61 96 69.

W czasie pobytu we Francji warto zwiedzić przynajmniej jeden z wielu słynnych **châteaux** (*sza-to*; zamki) oraz zarezerwować cały dzień na **Versailles** (*wer-saj*; Wersal). Wybudowany w 1623 r. przez Ludwika XIII skromny pawilon myśliwski zmienił się z biegiem czasu w jaśniejący przepychem pałac. Dopiero bowiem syn króla, Ludwik XIV, przekształcił go w oficjalną rezydencję francuskiego dworu. Wersal można zwiedzać w grupie z przewodnikiem (wyłącznie po wcześniejszym umówieniu) oraz indywidualnie. Trzy rodzaje biletów uprawniają do samodzielnego wejścia do wskazanych części kompleksu. W lipcowe i sierpniowe weekendy odbywają się **Les Grandes Eaux Nocturnes** (*le graąd zo nok-tiurn*) — nocne spektakle z cyklu „światło i dźwięk” w scenerii pałacowych fontann.

Traktat wersalski kończący pierwszą wojnę światową podpisano w **la Galerie des Glaces** (*la-gal-ri de glas*; sala lustrzana).

Fontainebleau (*fą-ten-blo*) to kolejny słynny zamek, w którym dziś mieści się muzeum. Wzniesiony w okresie średniowiecza budynek (wówczas pełniący funkcje obronne) przez 700 lat cieszył się szczególnymi względami francuskich władców. Okres rozkwitu Fontainebleau przypada na panowanie króla **François I** (*fraq-sła pry-mje*; Franciszek I), który nadał mu cechy budowni renesansowej. Na początku XIX w. tutaj znajdował się dwór Napoleona, tutaj też cesarz podpisał swoją abdykację w 1814 r.

Dolina rzeki **Loire** (*llar*) słynie z bajecznych zamków takich jak **Chambord** (*szaq-bor*), **Blois** (*blła*), **Chenonceau** (*szy-naq-so*), **Azay-le-Rideau** (*a-ze ly ri-do*) czy **Chinon** (*szi-naq*).

Zwiedzając muzea, pamiętaj, że wielu dziełom sztuki szkodzi ogromne natężenie współczesnej turystyki. Dlatego często zobaczysz ostrzeżenia **Photos au flash interdites** (*foto o flasze ę-ter-dit*; fotografowanie z lampą błyskową zabronione), a przewodnicy i liczni strażnicy nie pozwolą Ci o nich zapomnieć. Muzea nieustannie się zmieniają: przenosi się nie tylko pojedyncze ekspozycje, ale i całe kolekcje oraz odnawia się sale wystawowe. Czasami — jak w przypadku wielu **châteaux** (*sza-to*; zamków) — nie udostępnia się turystom wybranych komnat czy skrzydeł budynków, o czym informuje znak **Défense d'entrer** (*de-faqs daq-tre*; zakaz wstępu).

Pogawędka

Paweł rozmawia z Marie (*ma-ri*), przewodniczką po Luwrze.

- Paweł: **Bonjour. Y a-t-il des réductions pour des étudiants?**
(*bq-żur i a-til de re-diuk-sjå pur de-ze-tiu-djaq*;
dzień dobry, czy są zniżki dla studentów?)
- Marie: **Oui, si vous avez votre carte d'identité, c'est moitié prix.**
(*li si wu-za-we wotr kart di-daq-ti-te se mła-tje pri*;
tak, jeśli ma pan jakiś dowód tożsamości, płaci pan połowę ceny)
- Paweł: **Avez vous des guides en langues étrangères?**
(*awe wu de gid aq laaq e-traq-żer*;
czy ma pani przewodniki w językach obcych?)
- Marie: **Mais bien sûr, monsieur.**
(*me bję-sjur my-sje*; ależ oczywiście, proszę pana)
- Paweł: **Et aussi, à quelle heure est la prochaine visite guidée?**
(*e o-si a kel er e la pro-szen wi-zit gi-de*;
i jeszcze jedno: o której godzinie jest najbliższe zwiedzanie z przewodnikiem?)
- Marie: **Elle commence dans quinze minutes.**
(*el ko-maqs daq kęz mi-niut*; za 15 minut)
- Paweł: **Bon. Deux adultes et un étudiant, s'il vous plaît.**
(*bq dy-za-diult e ę-ne-tiu-djaq sil wu ple*;
dobrze, proszę dwa całe bilety i jeden studencki)

Słówka do zapamiętania

Y a-t-il des réductions pour...?	i a-t-il de re-diuk-sją pur	czy są zniżki dla...?
carte d'identité	kart di-daę-ti-te	legitymacja, dokument tożsamości
moitié prix	mła-tje pri	połowa ceny
la prochaine visite guidée	la pro-szen wi-zit gi-de	najbliższe zwiedzanie z przewodnikiem, zwiedzanie z przewodnikiem

W teatrze

Od kilkuset lat francuski teatr cieszy się nieprzerwaną popularnością na całym świecie, proponując repertuar na każdy gust i każdą kieszeń, od klasyki po **avant-garde** (*a-waę-gard*; awangarda). Cztery z pięciu teatrów narodowych znajdują się w Paryżu (piąty mieści się w Strasburgu). Jeśli chcesz obejrzeć przedstawienie, zarezerwuj bilet przynajmniej dwa tygodnie wcześniej — chyba że spróbujesz zdobyć tzw. wejściówkę, czyli bilet sprzedawany (ze zniżką dla studentów) 45 minut przed spektaklem. Wyjście do teatru zaplanuj jednak z kalendarzem w rękę: wiele instytucji jest zamkniętych w poniedziałki, część nie pracuje też w lipcu ani sierpniu.

W Paryżu znajdują się cztery powszechnie znane bileternie. Dzięki nim nie musisz specjalnie wybierać się do teatralnej kasy! Co więcej, bileternie oferują pod pewnymi warunkami zniżki.

- ✓ **Kiosque Paris Jeunes** (*kiosk pa-ri žen*): 2 oddziały przy 14 rue François Miron oraz 101 quai Branly. Są to centra informacji dla młodych ludzi, którzy nie ukończyli 28 lat. Oprócz biletów do teatrów ze zniżką można tutaj otrzymać darmowe wejściówki na koncerty, przedstawienia i wystawy.
- ✓ **Kiosque-Théâtre** (*kiosk te-atr*): 3 oddziały przy la Gare Montparnasse oraz stacjach metra Madeleine i Ternes. Kiosque-Théâtre jest uważany za najlepsze biuro prowadzące sprzedaż zniżkowych biletów, nawet w dniu przedstawienia. Średnia cena wejściówek wynosi 20 euro.
- ✓ **FNAC** (*fnak*): 8 oddziałów, między innymi przy 4 place de la Bastille, 74 avenue des Champs-Élysées oraz 77-81 boulevard Saint-Germain. Adresy wszystkich sklepów można znaleźć na oficjalnej stronie internetowej <http://fnac.com> w wyszukiwarce **Trouvez un magasin** (*tru-we ę ma-ga-zę*; znajdź sklep). Tutaj kupisz nie tylko bilety do teatru i opery, lecz także ma festiwale, koncerty, wystawy.
- ✓ **Virgin Megastore**: 7 oddziałów, między innymi przy 99 rue de Rivoli, 5 boulevard Montmartre oraz 52/60 avenue des Champs-Élysées. Aby znaleźć prowadzący sprzedaż biletów sklep w interesującej Cię okolicy, zajrzyj na oficjalną stronę internetową <http://www.virginmegastore.fr> i wybierz odpowiedni adres z wyszukiwarki Mon Virgin Megastore. Rabatów nie udziela się.

Wybierając się do teatru, pamiętaj, aby odpowiednio się ubrać. Mężczyźni zwykle wkładają ciemne garnitury, a kobiety eleganckie sukienki. Na premiery obowiązują bardziej oficjalne stroje, na przykład smokingi i suknie wieczorowe.

Nie zapomnij dać napiwku biletowemu wskazującemu miejsca widzom. Tak nakazuje zwyczaj. We Francji to około 2, a w Belgii około 4 euro.

Pogawędka

Francuska studentka Elise (*e-liz*) rozmawia ze Sławkiem, Polakiem, którego gości w ramach wymiany studenckiej.

Elise: **Je veux aller au théâtre ce soir. Et toi?**
(*ży wy-za-le o te-atr sy star e tła*;
chciałabym pójść do teatru dziś wieczorem, a ty?)

Sławek: **Oui, d'accord. Qu'est-ce qu'on joue?**
(*łi, da-kor kes kę żu*; tak, zgoda, co grają?)

Elise: **Tartuffe, une comédie de Molière.**
(*tar-tiuf iun ko-me-di dy mo-lier*; *Świętoszka*, komedię Moliera)

Sławek: **Je ne connais pas beaucoup le français. Ça va me plaire?**
(*ży ny ko-ne pa bo-ku ly fraq-se sa wa my pler*;
nie znam francuskiego zbyt dobrze, czy sztuka mi się spodoba?)

Elise: **Oui, bien sûr. C'est rigolo.**
(*ui bję sjur se ri-go-lo*; tak, na pewno, jest śmieszna)

Sławek: **À quelle heure commence-t-elle?**
(*a kel er ko-maq-s-tel*; o której godzinie się zaczyna?)

Elise: **À 20h. Allons-y.**
(*a węę er a-lq-zi*; o 20:00, chodźmy)

Słówka do zapamiętania

le théâtre	ly te-atr	teatr
Qu'est-ce qu'on joue?	kes kę żu	Co grają?
une comédie	iun ko-me-di	komedia
Je ne connais pas beaucoup le français.	ży ny ko-ne pa bo-ku ly fraq-se	Nie znam francuskiego zbyt dobrze.
rigolo	ri-go-lo	śmieszny

Pogawędka

Elise kupuje bilety **au guichet** (o gi-sze; w okienku) od **le monsieur** (ly my-sje; pan [bileter]).

Elise: **Bonsoir. Je voudrais deux places à l'orchestre, s'il vous plaît.**
(bą star ży wu-dre de plas a lor-kestr sil wu ple;
dobry wieczór, proszę dwa miejsca na parterze)

Le monsieur: **Tout est complet à l'orchestre.**
(tu-te ką-ple a lor-kestr; na parterze jest komplet)

Elise: **Au balcon, s'il vous plaît.**
(o bal-ką sil wu ple; proszę więc miejsca na balkonie)

Le monsieur: **Il y a deux places au premier rang au balcon.**
(il-ja dy plas o pry-mie raą o bal-ką;
mam dwa miejsca na balkonie w pierwszym rzędzie)

Elise: **C'est parfait! Combien coûtent les billets?**
(se par-fe kom-bję kut le bi-je; doskonałe, ile kosztują bilety?)

Le monsieur: **Ils coûtent 40 euro, s'il vous plaît.**
(il kut ka-raqt e-ro sil wu ple; kosztują 40 euro)

Elise: **Le lever du rideau est à quelle heure?**
(ly ly-we diu ri-do e a kel er; o której godzinie kurtyna idzie w górę?)

Le monsieur: **Dans une demi-heure.**
(daą-ziun dy-mi er; za pół godziny)

Elise: **Merci, monsieur.**
(mer-si my-sje; dziękuję)

Słówka do zapamiętania

la place	la plas	miejsce
à l'orchestre	a lor-kestr	na parterze
au balcon	o bal-kaą	na balkonie
Tout est complet.	tu-te ką-ple	komplet, miejsca zostały wyprzedane
le premier rang	ly pry-mje raą	pierwszy rząd
C'est parfait!	se par-fe	doskonale!
Combien coûtent les billets?	ką-bję kut le bi-je	ile kosztują bilety?
Le rideau se lève.	ly ri-do sy lew	kurtyna idzie w górę
une demi-heure	iun dy-mi er	pół godziny

W kinie

Czasem po pełnym wrażeń dniu zwiedzania warto wybrać się do kina, aby po prostu zasiąść w fotelu i się odprężyć. Nie zdziw się jednak, kiedy okaże się, że zagraniczni aktorzy mówią po francusku, a na dole ekranu nie ma napisów. Z drugiej strony, to przecież niezła zabawa: pójść do kina na dubbingowany film i patrzeć, jak amerykańskie gwiazdy „rozmawiają” w języku Woltera!

W 1895 r. miała miejsce pierwsza na świecie projekcja filmu. Przedstawiał on pociąg ruszający ze stacji. Jednak widzowie uciekli z kina, krzycząc z przerażenia — przestraszyli się, że zginą pod kołami.

Kino — którego ojcami są Francuzi, **Auguste** (*o-giust*) i **Louis** (*lui*) **Lumière** (*liu-mier*) — narodziło się w Paryżu. Od samego początku francuski przemysł filmowy stawiał sztukę na pierwszym miejscu, odsuwając rozrywkę dla szerszej publiczności na drugi plan. Francuzi lubią chodzić do kina: w Paryżu co tydzień wyświetla się średnio 500 filmów, a miasto nieprzypadkowo nosi tytuł **la capitale du cinéma** (*la ka-pi-tal diu si-ne-ma*; stolica kina). Kupując bilet, warto wziąć pod uwagę kilka czynników. W wielu kinach dzieci, studenci, seniorzy i całe rodziny mogą liczyć na zniżki. Zdarza się, że cena biletu zależy także od dnia tygodnia oraz godziny projekcji. Podobnie jak w polskich kinach, filmy są często poprzedzone reklamami i zwiastunami, które zajmują nawet do pół godziny.

Aby zapoznać się z repertuarem, cenami biletów i recenzjami, zajrzyj do „Pariscope” czy „L’Officiel des Spectacles”. Tytuł oznaczony **VO** (*we o*), czyli **version originale** (*wer-sja ori-żi-nal*), to film w wersji oryginalnej z francuskimi napisami. Natomiast coraz rzadziej występująca **version française** (*wer-sja fraq-sez*) — w skrócie **VF** (*we ef*) — to film dubbingowany.

Pogawędka

Madame et monsieur Dumont (*ma-dam e my-sje diu-mq*; państwo Dumont) rozmawiają z synem o tym, co chcieliby dziś zrobić.

M. Dumont: **Je veux visiter un musée.**

(*ży wy wi-zi-te ę miu-ze*; chciałbym pójść do muzeum)

Mme. Dumont: **Non, non, non. Je veux visiter une cathédrale.**

(*na na na ży wy wi-zi-te iun ka-te-drał*; nie, nie, nie, ja chcę zwiedzić katedrę)

Syn: **Ah non, pas de musées, pas de cathédrales!**

(*na na pa dy miu-ze pa dy ka-te-drał*; nie, żadnych muzeów, żadnych katedr!)

M. Dumont: **D’accord. Voulez-vous aller au cinéma?**

(*da-kor wu-le wu-a le o si-ne-ma*; dobrze, chcecie iść do kina?)

Syn: **Super! Un film d’aventure!**

(*sju-per ę film da-waq-tiur*; super, na film przygodowy!)

Mme. Dumont: **J’aime mieux les documentaires.**

(*żem mjy le do-kiu-maq-ter*; wolę filmy dokumentalne)

- Syn: **Non, un dessin animé!**
(nɔ̃ ɛ̃ dɛ-sɛ̃ a-ni-me; nie, kreskówka!)
- M. Dumont: **C'est moi qui décide. Je voudrais voir un western!**
(sɛ mwa ki dɛ-sid ʒy wu-dre wlaʁ ɛ̃ lɛs-tern;
to ja decyduję, chciałbym obejrzeć western!)

Słówka do zapamiętania

Je veux visiter...	ʒy wy wi-zi-te	chcę zwiedzić...
au cinéma	o si-ne-ma	w kinie, do kina
un dessin animé	ɛ̃ dɛ-sɛ̃ a-ni-me	kreskówka
un documentaire	ɛ̃ do-kiu-maʒ-ter	film dokumentalny
un film d'aventure	ɛ̃ film da-waʒ-tiur	film przygodowy
un western	ɛ̃ lɛs-tern	western
J'aime mieux...	ʒem mjy	wolę, lubię bardziej...
C'est moi qui décide.	sɛ mwa ki dɛ-sid	to ja decyduję
Je voudrais voir...	ʒy wu-dre wlaʁ	chciałbym zobaczyć, obejrzeć...

Na koncercie

Istnieje pewien język, który rozumieją wszyscy ludzie niezależnie od narodowości — muzyka. Jeśli czujesz się zmęczony tym, że cały czas mówisz wyłącznie po francusku, wybierz się na koncert (wówczas nie będziesz musiał się odzywać nawet przez kilka godzin!). Rozkoszując się muzyką, odpoczniesz i przestaniesz się martwić tym, czy ktoś dobrze zrozumiał, co masz na myśli.

Nie krzycz **Encore** (ãk-kor; jeszcze raz) — chyba że chcesz, aby wykonawcy powtórzyli wszystko od początku do końca. Powiedz raczej **Bis** (bis; bis), żeby zachęcić artystów do zagrania dodatkowego utworu.

Pogawędka

Michèle (*mi-szel*) i Georges (*żorz*) siedzą w kawiarni. Mężczyzna czyta „Pariscope”, szukając wydarzenia muzycznego na dzisiejszy wieczór.

- Georges: **Michèle, aimes-tu les orchestres de chambre?**
(*mi-szel em tiu lez-or-kestr dy szaqbr*;
Michèle, czy lubisz muzykę kameralną?)
- Michèle: **Non, c'est ennuyeux.**
(*nɔ̃ sɛ aq-nui-ʒy*; nie, jest nudna)

- Georges: **La musique techno?**
(*la miu-zik tek-no*; a muzykę techno?)
- Michèle: **Non, c'est bizarre.**
(*nq se bi-zar*; nie, jest dziwaczna)
- Georges: **Le rap?**
(*ly rap*; rap?)
- Michèle: **Non, c'est trop bruyant.**
(*nq se tro bru-ijaq*; nie, jest zbyt hałaśliwy)
- Georges: **La musique rock?**
(*la miu-sik rok*; muzykę rockową?)
- Michèle: **Non, c'est trop moderne.**
(*nq se tro mo-dern*; nie, jest za nowoczesna)
- George: **Alors, quel type de musique aimes-tu?**
(*a-lor kel tip dy miu-sik em tiu*; a więc jaki rodzaj muzyki lubisz?)
- Michele: **J'adore la musique classique.**
(*ža-dor la miu-sik kla-sik*; uwielbiam muzykę klasyczną)
- George: **Eh, bien. Il y a une symphonie de Mozart au parc ce soir. Veux-tu y aller?**
(*e bję il-ja iun sę-fo-ni dy mo-zar o park sy star wy-tiu i a-le*;
no dobrze, grają symfonię Mozarta w parku dziś wieczorem, chcesz pójść?)
- Michèle: **Certainement! Prenons un pique-nique!**
(*ser-ten-maq pry-nq ę pik-nik*; oczywiście, urządzmy piknik!)

Słówka do zapamiętania

une symphonie	iun sę-fo-ni	symfonia
la musique classique	la miu-sik kla-sik	muzyka klasyczna
la musique moderne	la miu-sik mo-dern	muzyka współczesna
la musique rock	la miu-sik rok	muzyka rockowa
la musique de jazz	la miu-sik dy dżaz	muzyka jazzowa
la musique techno	la miu-sik tek-no	muzyka techno
le rap	ly rap	muzyka rap
un orchestre de chambre	ę or-kestr dy szańbr	orkiestra kameralna
aimer	e-me	lubić, kochać
ennuyeux	aq-nui-ijy	nudny
bizarre	bi-zar	dziwaczny
bruyant	bru-ijaq	hałaśliwy
moderne	mo-dern	nowoczesny, współczesny

Jouer (żle; grać) to czasownik regularny, który występuje z przyimkiem **de** (*dy*) albo **à** i jego wariantami¹ (*a*). Kiedy chcesz powiedzieć: „Grać na instrumencie muzycznym”, używasz **jouer de** (*żle dy*). Po przyimek **au** sięgasz wtedy, gdy mówisz o grach (np. w karty czy planszówki) albo o kinie, teatrze czy koncercie. W tabeli 7.1 przedstawiamy kilka przykładów.

Tabela 7.1. Użycie czasownika **jouer** (żle; grać)

Forma czasownika	Wymowa	Tłumaczenie
Je joue du piano.	ży żu diu pia-no	Gram na pianinie.
Tu joues de la guitare.	tiu żu dy la gi-tar	Grasz na gitarze.
Nous jouons aux échecs.	nu żłą o-ze-szek	Gramy w szachy.
Vous jouez de la trompette.	wu żle dy la trą-pet	Gracie na trąbce.
Elles jouent du violon.	el żu diu wjo-lą	Grają na skrzypcach.

Słówka do zapamiętania

le piano	ly pia-no	pianino
le violon	ly wjo-lą	skrzypce
la trompette	la trą-pet	trąbka
la guitare	la gi-tar	gitarą
les échecs	le-ze-szek	szachy
les dames	le dam	warcaby

W klubie

Jeśli po całym dniu zwiedzania masz jeszcze siłę, odwiedź miejsca, które tętnią życiem nocą. Kluby dużych miast oferują różnorodne formy rozrywki od wyrafinowanej muzyki na żywo po dyskotekę.

Wiele paryskich klubów ma charakter zamknięty. To oznacza, że ich właściciele decydują o tym, kto wejdzie do środka (a kto nie). Aby dowiedzieć się, co jest grane, najlepiej zajrzeć do lokalnych gazet albo zapytać znajomych. Wychodząc wieczorem, Francuzi ubierają się bardziej elegancko niż w ciągu dnia. Czarny kolor jest **de rigueur** (*dy ri-ger*; obowiązkowy). Niektóre mniejsze lokale w paryskiej **Quartier Latin** (*kar-tje la-tę*; Dzielnica Łacińska) wpuszczają niemal każdego, pod warunkiem że jest ubrany na czarno. Aby wejść do ekskluzywnych klubów, trzeba wystąpić w towarzystwie stałego bywalca (nie zapominając o czarnym stroju!).

¹ Te warianty to **au/ à la/ à l'/ aux** — (o /a la /a l/ o) — przyp. tłum.

We Francji alkohol sprzedaje się osobom, które ukończyły 18 lat. W klubach kobiety często otrzymują zniżki lub są wpuszczane za darmo. Lepiej jednak pokazać się z partnerem — w innym przypadku panie bardzo zwracają na siebie uwagę. W dni powszednie bilety wstępu są znacznie tańsze, a lokale mniej zatłoczone. Najwięcej jednak dzieje się w weekendy — i to bardzo, bardzo późno w nocy. Klubowe „godziny szczytu” przypadają między 2:00 a 3:00!

W Paryżu działa prężnie **Centre Gai et Lesbien** (*saʁtr ɡe e les-bjɛ*; Centrum Społeczności Gejów i Lesbijek). Mniejszości seksualne spotykają się w najelegantszej części miasta — **Le Marais** (*ly ma-re*). Aby uzyskać wyczerpujące informacje na temat życia nocnego środowiska gejów i lesbijek, zajrzyj do takich przewodników i magazynów, jak: „**Guide Gai**” (*gid ɡe*), „**Ilico**” (*i-li-ko*), „**Le Guide Paris**” (*ly gid pa-ri*), „**Lesbia**” (*les-bja*) oraz „**Têtu**” (*te-tiu*). W „Pariscope” znajdziesz także anglojęzyczny dział *A Week of Gay Outings*.

Słowa **disco** (*dis-ko*) oraz **discothèque** (*dis-ko-tek*) często kojarzą się z barwną sceną muzyczną lat 70. — a zwłaszcza z filmowym hitem *Gorączka sobotniej nocy* czy sławną grupą Bee Gees. Jednak zarówno w języku francuskim, jak i polskim disco i dyskoteka to kluby, gdzie się gra popularną muzykę taneczną.

Pogawędka

Czy jesteś gotowy na próbę generalną przed wypadem na miasto? Paul (*pol*) i Denise (*dy-nis*) kończą kolację i zastanawiają się, gdzie spędzić resztę wieczoru.

- Paul: **Veux-tu aller en boîte? Nous pouvons danser.**
(*wy-tiu a-le aq blat nu pu-wq daq-se*;
chcesz pójść na dyskotekę? możemy potańczyć)
- Denise: **Non, merci. Je suis trop fatiguée.**
(*nq mer-si ʒy sui tro fa-ti-ge*; nie, dziękuję, jestem zbyt zmęczona)
- Paul: **Bon. Allons au club pour regarder une revue.**
(*bq a-lq o klob pur ry-gar-de iun ry-wiu*;
dobrze, chodźmy więc do klubu obejrzeć show)
- Denise: **D'accord. Faut-il réserver?**
(*da-kor fo-til re-zer-we*; zgoda, czy trzeba robić rezerwację?)
- Paul: **Nous allons devoir faire la queue.**
(*nu-za-lq de-wlar fer la ky*; będziemy musieli stanąć w kolejce)
- Denise: **À quelle heure commence le spectacle?**
(*a kel er ko-maqz ly spek-takl*;
o której godzinie zaczyna się przedstawienie?)
- Paul: **À 23h.**
(*a wq trla-zer*; o 23:00)
- Denise: **Oh non! C'est trop tard!**
(*o nq se tro tar*; o nie, to za późno!)

Słówka do zapamiętania

danser	daą-se	tańczyć
une disco/discothèque	iun dis-ko/dis-ko-tek	disco/dyskoteka
Je suis trop fatiguée.	ży sui tro fa-ti-ge	jestem zbyt zmęczona
un club	ę klub	klub
une revue	iun ry-wiu	show albo recenzja
À quelle heure commence le spectacle?	a kel er ko-maąs ly spek-takl	o której godzinie zaczyna się spektakl?
Faut-il réserver?	fo-til re-zer-we	czy trzeba robić rezerwację?
C'est trop tard.	se tro tar	to za późno

Oprócz dawania napiwku bileterom na koncercie, w teatrze czy kinie, należy dać napiwek osobie, która pilnuje publicznych toalet. Francuzi nazywają ją poufale **dame pipi** (*dam pi-pi*; dosł. pani siusiu).

Gierki językowe

.....

Quelle heure est-il? (*kel er e-til*; która jest godzina?)

- A. 8:00
- B. 21:15
- C. 15:30
- D. 10:25
- E. 6:50

.....

Klucz: A. Il est huit heures. B. Il est neuf heures et quart. C. Il est quinze heures trente. D. Il est dix heures vingt-cinq. E. Il est sept heures moins dix

PROGRAM PARTNERSKI

— GRUPY HELION —

1. ZAREJESTRUJ SIĘ
2. PREZENTUJ KSIĄŻKI
3. ZBIERAJ PROWIZJĘ

Zmień swoją stronę WWW w działający bankomat!

Dowiedz się więcej i dołącz już dzisiaj!

<http://program-partnerski.helion.pl>

GRUPA
Helion

Poznaj magię języka miłości...

Przygotowaliśmy dla Ciebie podręcznik oparty na znanej na całym świecie metodzie Berlitz. Stanowi doskonały substytut każdego kursu językowego lub będzie jego znakomitym uzupełnieniem. Naucz się porozumiewać po francusku w podróży, restauracji, muzeum i podczas zakupów. Odkryj szerokie możliwości stosowania tego języka w codziennych relacjach — nie bez przyczyny przecież francuski nazywany jest językiem miłości.

W książce:

- Podstawy francuskiej gramatyki
- Sposoby na poprawienie wymowy
- Idiomy i popularne zwroty
- Porady, jak odnaleźć się we Francji i w krajach francuskojęzycznych

Dodi-Katrin Schmidt

zajmuje się przekładami niemieckich, francuskich i angielskich tekstów z różnych dziedzin.

Michelle Williams

pracuje jako redaktorka dla jednego z większych wydawnictw edukacyjnych.

Dominique Wenzel

jest wolnym strzelcem — uczy języka francuskiego i zajmuje się tłumaczeniami.

dla
bystrzaków

Zamówienia telefoniczne:

 0 801 339900 0 601 339900

septem
septem.pl

Sprawdź najnowsze promocje:
• <http://dlabystrzakow.pl/promocje>
Książki najchętniej czytane:
• <http://dlabystrzakow.pl/bestsellery>
Zamów informacje o nowościach:
• <http://dlabystrzakow.pl/nowosci>

Helion SA
ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice
tel.: 32 230 98 63
e-mail: rady@dlabystrzakow.pl
<http://dlabystrzakow.pl>

Cena 39,90 zł

ISBN 978-83-283-6700-5

9 788328 367005